

DEPARTEMENT LANDBOUW & VISSERIJ

Vlaamse overheid
Koning Albert II-laan 35 bus 40
1030 BRUSSEL
T 02 552 77 05
F 02 552 77 01
www.vlaanderen.be

VERSLAG

////////////////////////////////////
datum: 28/06/2016, 30/06/2016

verslaggevers: Evelien Decuypere, Mathias Abts

onderwerp: STUDIEDAGEN MELKVEE: Het nieuwe GLB-Vergroening: wat zijn passende keuzes voor uw melkveebedrijf?

////////////////////////////////////
Na de drie presentaties, volgde een discussie in kleine groepen met een 15-tal landbouwers met de moderatoren Diane Schoonhoven / Dirk Audenaert van Boerenbond en Geert Rombouts van het Departement Landbouw en Visserij.

Hieronder worden de discussies te Meerhout (1 groep) en te Oostkamp (2 groepen) weergegeven.

1 DISCUSSIES

1.1 Dinsdag 28/06/2016 te Meerhout

1.1.1 Voederbieten

Enkele landbouwers nemen terug voederbieten op in teeltplan.

Redenen: moeilijke beschikbaarheid en duurdere pulpprijzen, hoge opbrengst, invulling 3de teelt.

Ervaringen:

- voor het eerst in 2016 toegepast, ras Debby (feed beet), perfecte bewaring, niet combineren met Italiaans raaigras als groenbedekker (woekert zonder roundup, 15 m³ drijfmest)
- in groef: elke 2 dagen reinigen en snijden – erna in voedermengwagen.
- Teeltbegeleiding voor teelt van Aveve, goede ervaring mee

1.1.2 Luzerne

Enkele landbouwers pasten luzerne toe in teeltplan.

Redenen: invulling EAG, VLI premie.

Ervaringen:

- in 2015 in lente gezaaid, 5 sneden, ondanks droog voorjaar toch gefloreerd
- andere landbouwer heeft dit in 2015 in najaar, na maïs, ingezaaid: 1/3de gelukt en 2/3^e verzopen

ADVIES:

- luzerne heeft voldoende lucht in bodem nodig – niet te nat (op juiste tijdstip inzaaien)!

- Vroeg genoeg eerste snede maaien (IR – luzerne) om niet te verstikken onder het onkruid
- Combinatie met gras-klaver zal beter lukken
- Landbouwer heeft beslist om dit jaar te scheuren. Advies: beter nog 10 are laten liggen om ervaring op te doen'
- Alle VLI tijdig in najaar inzaaien

1.1.3 Klaver

Ervaringen:

- Zeer wisselende opbrengsten Met reinteelt i.f.v. zaaitijdstip
- Past beter op lichte grond dan luzerne

1.1.4 Gras-klaver

Ervaringen:

- Meer opbrengsten dan klaver als reinteelt
- Telt niet mee voor EAG en 3de teelt

1.1.5 Erwten

Eén landbouwer past dit toe in teeltplan.

Ervaringen:

- Zeer goede ervaring: op 7/08 geoogst (inzaai na eerste snede gras) 37% DS, rechtstreeks hakselen van volledige plant en daarna in balen persen, €13/bol, €400/ha voor inhakselen
- Niet aan melkvee gevoederd/niet gedorst – enkel als KV- vervanger aan jongvee gevoederd
- Overeenkomst met 2 jagers tegen duivenoverlast
- Speciale zaaimachine (voldoende diep zaaien) met vogelafweer

ADVIES:

- Wintererwten: geen broedende vogels, waardoor veel minder last – minder vorstgevoelige variëteit nemen
- Beter wat langer wachten, wel dorsen en als extra krachtvoeder aan het melkvee geven
- Vermoedelijk zaten koeien reed op randje van pensverzuring en waren de erwten de druppel die de emmer deden overlopen, maar zijn ten gronde niet de oorzaak. Erwten beter wel aan koeien voeren maar totaalplaatje beter bekijken.

1.1.6 Hennep

Niemand van de aanwezigen heeft hier ervaring mee.

Probleem: hakselaar loopt hierop vast + administratieve verplichtingen.

TIPS:

- Op de rand van perceel toepassen als driftreducerende maatregel en spuitvrije zone

Algemene bedenking i.k.v. teeltrotatie en mengteelten

In het algemeen wordt er nog te weinig gedacht vanuit teeltrotatie. Hierdoor worden 'nieuwe' eiwithoudende gewassen nog te vaak op een niet ideaal moment ingezaaid, waardoor de oogst niet voldoet. Idealiter denk je eerst grondig na over de optimale teeltrotatie op jou bedrijf, in functie van de voederbehoefte van het melkvee, en stem je hierop je teeltplan af. Vb. gras-klaver – maïs – wintergranen/winterveldbonen – gras-klaver (meerdere jaren, niet als groenbedekker) – maïs.

Knelpunt hierbij is dat mengteelten, die vaak een grotere opbrengst/ha hebben dan reinteelten, niet in aanmerking komen voor EAG.

1.2 Donderdag 30/06/2016 te Oostkamp

GROEP ROOD

Na een eerste navraag bleken de landbouwers in deze groep verschillende teelten te hebben in het kader van het EAG van het GLB. Zo komen de volgende teelten voor op de landbouwbedrijven:

- Vlinderbloemigen: erwten, veldbonen en luzerne
- Onderzaai van gras in de maïs
- Voederbieten

1.2.1 Erwten

1 landbouwer in de groep teelt zomererwten. De teeltrotatie is de volgende: maïs of vroege aardappelen , gevolgd door de tijdige inzaai van gras als groenbedekker. Van dit gras wordt dan eind april een snede genomen om vervolgens erwten in te zaaien. Na de erwten wordt er dan terug gras ingezaaid om in het voorjaar een snede te maaien en dan terug maïs te zaaien.

Ervaringen:

- De bemesting bij deze landbouwer bedraagt 25 ton runderdrijfmest + potas + Magnesium
- De erwten worden gezaaid rond 20 à 25 april. De landbouwer vindt de zaaidatum zeer belangrijk en daarom wordt er voor geopteerd om steeds in april te zaaien indien mogelijk.
- Er was weinig duivenschade, dit omdat de landbouwer ook goede afspraken heeft met de plaatselijke jager.
- De zaaidiepte is zeer belangrijk. Er wordt zo diep mogelijk gezaaid, wat neerkomt op 5 cm om de wildschade zoveel mogelijk te beperken.
- Er wordt een bespuiting tegen ziekten uitgevoerd rond de bloeiperiode.
- De erwten worden groen geoogst, dit met een speciale hakselaar die uitgerust is met zijmessen om zoveel mogelijk oogstverliezen te beperken.
- Er zijn weinig sapverliezen waar te nemen bij de inkuiling. Het product heeft een droge stofpercentage van 30%.
- Het percentage ruw eiwit bedraagt 16,5%.
- De oogst vindt meestal rond 10 à 15 augustus plaats.
- Er wordt 4 kg van dit product per dier gevoerd
⇒ Deze landbouwer is tevreden over erwten

1.2.2 Veldbonen

Er waren 2 landbouwers in de groep die veldbonen telen. Belangrijk om te vermelden is dat dit zomerveldbonen zijn, en dus geen winterveldbonen.

Ervaringen:

- De veldbonen worden bij de 2 landbouwers op zware grond geteeld
- Het perceel wordt voor de winter omgeploegd om vervolgens in april de veldbonen te zaaien.
- De zaaidiepte is best zo diep mogelijk om wildschade te voorkomen, bij de landbouwers bedraagt dit 2 à 3 cm, wat zeker nog dieper gezaaid mag worden.
- De oogst van deze veldbonen vindt plaats rond 20 à 25 september
- Bij één landbouwer werden de veldbonen gedorsen met een vochtpercentage van 23%. De opbrengst hierbij bedroeg 6 à 7 ton. Bij de andere landbouwer werden de bonen geoogst bij 15% vocht en bedroeg de opbrengst 4 ton/ha.

- De landbouwers hadden last van onkruidontwikkeling, voornamelijk van melganzevoet.

ADVIES: sinds een 2-tal jaar bestaan er ook winterveldbonen. Best is dan ook om de zomerveldbonen te vervangen door winterveldbonen. Dit kan eventueel gezaaid worden met een graangewas (gerst of triticale) als mengteelt. Dit om het risico voor open plekken en veronkruiding te verminderen. Mengen met graan mag niet voor EAG.

- De bewaring geeft soms problemen

ADVIES: samen inkuilen met draf vermindert de problemen sterk.

- Het oogsttijdstip van de veldbonen is zeer belangrijk. Dit om het vochtpercentage te bepalen en dus de verdere bewaring vlot te laten verlopen.
- Analyses zijn niet altijd betrouwbaar en daarom niet aan te raden bij dit product.

⇒ De 2 landbouwers zijn niet geneigd om de teelt van zomerveldbonen verder te zetten. De oplossing is om winterveldbonen in te zaaien. Dit geeft een hogere opbrengst, minder onkruiddruk en de oogst zal eerder plaatsvinden (juli-augustus ipv september). De veldbonen kunnen eventueel gezaaid worden met een graangewas als mengteelt.

1.2.3 Luzerne

Er was 1 landbouwer in de groep die luzerne teelt. Hij teelt dit op lichte grond, wat niet ideaal is voor de teelt van luzerne, omdat dit een zwaardere grond vraagt. Hij gebruikt dit voor de invulling van zijn EAG en dus niet om de premie van de agromilieumaatregel aan te vragen.

Ervaringen:

- Het zaaizaad wordt steeds geënt
- De teelt heeft een trage opkomst. Je denkt soms om de teelt onder te ploegen, omdat dit zo traag groeit. Je moet dus – zeker het eerste jaar- veel geduld hebben bij de ontwikkeling van het gewas.
- De landbouwer heeft een dubbele onkruidbestrijding uitgevoerd. Een eerste maal een algemene onkruidbestrijding, een tweede onkruidbestrijding tegen opkomend gras van de voorteelt.
- De maaikneuzer moet op een laag toerental draaien.
- Bij het harken moet er opgepast worden om geen insporing te maken.
- Vorig jaar werden er 2 snedes afgehaald (jaar van aanleg bij voorjaarszaai). Dit jaar verwacht de landbouwer om er 4 à 5 snedes af te halen.
- De kopakkers worden vaak kapot gereden. Hier moet zeker de nodige aandacht aan besteed worden.
- De bij eerste snede geeft de landbouwer 50 kg N en 90 kg K₂O
- Luzerne is wel smakelijk voor het rundvee

ADVIES: op deze lichte grond zou de landbouwer beter kiezen voor rode klaver (+ 1kg witte klaver) ipv luzerne.

1.2.4 Grasonderzaai in maïs

- 1 landbouwer heeft vorig jaar grasonderzaai in de maïs toegepast.
- Het gras werd samen met de maïs gezaaid. Het gras is meteen opgekomen.
- Er werd rietzwenkgras gebruikt.
- De landbouwer was duidelijk: 'Nooit meer' !!!
- De maïs gaf een veel lagere opbrengst: hij verkleurde geel (het gras had de meststoffen opgenomen) en had een zeer lage opbrengst.

- Grasonderzaai is een teelttechniek waarbij alle omstandigheden moeten meezitten wil dit slagen.
- ADVIES: deze techniek pas je best niet toe omdat de risico's te groot zijn.

GROEP ZWART

De landbouwers in deze groep hebben volgende eiwithoudende gewassen opgenomen in hun teeltplan:

- Vlinderbloemigen: gras-klover, veldbonen, luzerne
- Voederbieten

1.2.5 Gras-klover

3 landbouwers telen gras-klover.

1 landbouwer heeft 75% gras en moet dus niet voldoen aan de vergroeningseisen.

1 landbouwer heeft gras-klover gezaaid in het najaar (na maïs).

Ervaringen:

- Veelal positief. Zaaïen in najaar houdt wel een risico in.
- Niemand heeft niet durven bemesten
- Jong maaien, kleinere sneden
- Goede gras(-klover)kuil heeft een RE-gehalte van rond de 20. OEB zal iets hoger zijn bij klover, maar kan gecompenseerd worden met extra energie.
- Bij tweede snede i.f.v. conditie van de bodem wel/geen drijfmest meer toevoegen

ADVIES:

- zelf ondervinden wat effect is van N-fixatie door klover door een strook gras-klover niet te bemesten
- Ruw eiwit (= DVE + OEB) is onder maaivoorwaarden makkelijker bij te sturen bij gras-klover dan bij begrazen.
- Een 'lasagne'-kuil (= laag over laag inkuilen) maken

1.2.6 Luzerne

2 landbouwers telen luzerne, beiden omwille van derde teelt en EAG (niet voor VLI-premie), en gezien goede ervaring in het verleden .

Ervaringen:

- Na graan in najaar
- Hoe zwaarder en kalkrijker de grond, hoe beter (i.f.v. pH, vochtgehalte bodem ...)
- Het zaaizaad wordt geënt. Verschil met klover/veldbonen/erwten: rhizobiumbacteriën zitten niet in de grond.
- Inkuilen met gras

ADVIES:

- Bij zware snede kneuzen, laten liggen en voorzichtig schudden (zodat onderkant ook voldoende kan drogen)
- Luzerne in combinatie met witte klover (bedekking van kopeinden)

1.2.7 Veldbonen

1 landbouwer heeft hier al 5 jaren ervaring mee, op zwaardere grond.

Ervaringen:

- Droog en deegrijp oogsten, positieve ervaring
- Enkel zomerveldbonen, gezien de winterveldbonen nog niet op de markt waren

- Mengen met gerst en in voederrantsoen van zowel melk- als vleesvee → goede voederwaarde (2,5 kg/koe)
- Kostprijs voor ziekte- en plaagpreventie is hoog (meer dan €750 aan bespuitingen)
- 40 korrels/m² is meer dan voldoende (maar vereist voor VLI-premie), gewas van 1m60 hoog
- Gemiddeld 7000 kg opbrengst, in slechtste jaar 5000 kg
- Meer gras en minder maïs in rantsoen
- Duidelijke besparing, ook zonder premie
- Geen echte eiwitcorrector, ook veel energie en zetmeel
- Relatief weinig last van vogels (anders dan bij erwten)

ADVIES:

- 's nachts oogsten (geen risico voor openspringende peulen)
- Winterveldbonen zijn algemeen gezien nog productiever
- Voldoende diep zaaien om overlast van vogels te voorkomen

1.2.8 Voederbieten

1 landbouwer in de groep teelt voederbieten (3 ha, 100 koeien, op lichte grond).

Redenen: in verleden ook in teeltplan, goede ervaring mee.

Ervaringen:

- Vers bewaard, ganse jaar rond
- Smaak is beter dan die van persulp
- Gebruik van ras rialto. Ervaring met feedbeet (daisy) viel tegen door te veel vertakking, waardoor er meer aarde in de kuil zat
- Gebruik van aangepaste machine, waardoor de bieten minder beschadigd worden en er zo minder verrotting optreedt.
- Zelf rooien

ADVIES: rooien in twee fasen (eerst enkele dagen laten liggen, waardoor aarde makkelijker loskomt)

Algemene bedenkingen i.k.v. vergroening:

Zorgt voor minder maïs op lange termijn.

Het niet in aanmerking komen van mengteelten voor EAG is een knelpunt, maar voor deze groep zou ook zonder EAG niet voor mengteelten gekozen worden gezien andere redenen zoals een moeilijkere onkruid- en ziektebestrijding en de noodzaak om gelijktijdig te rooien.

Slechts 1 landbouwer heeft zijn teeltplan moeten aanpassen (luzerne i.p.v. akkerbouw) o.w.v. de vergroeningsvoorwaarden.